8

Q. D. T. O. M. F. E. J.

De

SCIRRHO HEPATIS

JUSSU ET CONSENSU GRATIOSISSIMAE FACULTATIS MEDICAE ALTDORFINAE

PRO

SUMMIS IN ARTE MEDICA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS

ritè capeſſendis

INAUGURALITER DISPUTABIT

Ad diem XIX. Junii A. O. R. MDCLXXXVIII.

OHANNES GUILIELMUS AYRERUS

Noribergenſis.

LITERIS SCHÖNNERSTAEDTIANIS.

DEO

Ter Optimo Maximo

PATRIÆ

ET

PARENTI.

D. F. N. G.

Nullam planè in univerſâ corporis noſtri machinâ reperiri partem, quæ à ſævâ morborum tyrannide prorſus im̄unis ſit, uti rerum omnium magiſtræ experientiæ ſuffragium comprobat, ita nemo amplius in dubium vocabit: Deprehendimus namque Mnemoſynes illud delubrum, quidquid in homine cœleſte eſt & æthereum comprehendens, cerebrum morboſis inſultibus peti; Cor ἀκρόπολιν *illam* ἐυφύλακτον *iisdem percuti; Ventriculum publicum promum condum, ubi* ſedes appetitus & ſine Apicio gulæ delectamenta, & neceſſariæ animantibus cupediæ latent, *dicente* Th. Barthol. Orat. XI. *ex morbis languere & in officio deficere; viſcera uſu & ſtructurâ quam maximè conſpicua Epar & lienem ſuos perpeti manes. Nec verò inſtituti mei ſcopus concedit, nec chartarum limites, nec temporis anguſtia, permittunt, omnes omnium partium recenſere morbos, utpote quod ceteroquin foret penſi ferè infiniti, in præſentiarum igitur ex* DECRETO atque CONSENSU GRATIOSISSIMI ORDINIS MACHAONII ALTDORFINI, *morbum ſolùm illum auctæ magnitudinis hepar affligentem, qui* SCIRRHUS HEPATIS *hinc denominatur, in* DISPUTATIONE *hac* INAUGURALI, *quantùm quidem per ingenii atque temporis rationem licebit, explicandum ſumam. Acceſſit etiam ſingularis cauſa impulſiva, cur ex vaſto morborum numero modò nominatum ſelegerim, obſervatio ſcilicet peculiaris à Parente meo filiali obſequio colendo* DN. IMMA-

NVELE GVILIELMO AYRERO, Illuſtris Reipublicæ Patriæ Phyſico ordinario, *anno ſuperiori habita, quam propterea Diſſertationi meæ præmittere, & mirandæ amplitudinis hepar, XII. cum dimidiâ librarum pondus adæquare viſum, æri inciſum B. L. conſpectui ſubjicere conſultum duxi. Vixit nempè Noribergæ fœmina ex fæce vulgi victui craſſiori ob rem anguſtam domi adſueta, XXXII. annos nata, quæ ſat cōmodè degerat, niſi quòd nonnunquā de dolore hypochondrii ſiniſtri querelas moverit; ex quo autem ultimò filiam partu ſat felici enixa fuerat, malè habere cœpit, & abdomine non decreſcente, quin potius in majorem molem undiq; ſeſe expandente, alterum adhuc in ventre fœtum ſeſe habere putavit: Verùm peſſimis quotidie ſupervenientibus ſymptomatibus, tertiâ à partu ſeptimana diem obiit ſupremum; cùm igitur Parenti meo facultas tunc data fuerit, ut cadavere aperto tumidi ventris cauſam exactiùs perſpiceret, factâ decenti abdominis reſectione ſtupendæ magnitudinis hocce Epar ſeſe obtulit, utrumq; non ſolùm hypochondrium, ſed & maximam imi ventris regionem occupans, & præter magnitudinem prorſus ſingularem à ſcirrho hinc inde induratos & prominulos acinos glanduloſos exhibens. Hujus igitur obſervationis occaſione ad* ſcirrhi hepatis generationem & ſolutionem declarandam *me recipiam, ſi priùs Divini Numinis auxilium imploravero, imploratum impetravero!*

THE-

THESIS I.

S*Cirrhi hepatis* doctrinam ulteriùs juxta artis præcepta proſecuturus ordior ab ipsâ *Etymologiâ*, ἀρχὴ γὰρ τῆς παιδεύσεως ἐστὶ τῶν ὀνομάτων ἐπίσκεψις, & contrà τῶν ὀνομάτων χρῆσις ταραχθεῖσα, καὶ τὴν τῶν πραγμάτων ἐπιταράττει γνῶσιν.

II.

Accipit verò nomen latinitate donatum *Scirrhus* natales ſuos à græco σκίῤῥος aut verbo σκιῤῥόω *induro*, quia eo correpta pars aliàs mollis dura evadit. Latinis etiam *durus Tumor*, & ſimiliter Germanis **eine harte oder verhärtete Geſchwulſt** audit.

III.

Sed cùm animo mecum conſtituerim, non generalem Scirrhi ſed ſpecialem *Scirrhi Epatis* pertractare indolem, hujus Definitio ante omnia tradenda erit. *Eſt* ergò *Scirrhus Epatis tumor durus præternaturalis, ſine febre, cum dolore obſcuro & gravativo præſertim ab initio conjunctus, origine ſumens à lymphâ pituitoſo-melancholicâ, ſive particulis viſcoſis, ſalinis acidis, ac tartareis coagulativis ſcatente.*

IV.

Generis loco ponitur *Tumor*, unde ſtatim patet, *Scirrhum Epatis* ad *morbos auctæ magnitudinis* pertinere, concurrente ſimul morbo *intemperiei frigidæ* veteribus dictæ. *Differentia ſpecifica* per *febris abſentiam* & *dolorem obſcurum gravativum* exprimitur, ſic enim ſcirrhus epatis inflammationi ejusdem contradiſtinguitur.

V.

Pars affecta adæquata Epar totum , *proxima* exiſtit *glanduloſorum acinorum compages*, ſubſtantiam Epatis, pro Parenchymate quondam habitam , præcipuè conſtituens. Paucis enim abhinc annis magnus ſeculi Anatomicus *Marcellus Malpighius in Exercit. de ſtructurâ Viſcerum C. III.* eruditè demonſtravit: Epar glandulam conglomeratam eſſe, & remotâ membranâ ſuccingente innumeros lobulos ex glanduloſis acinis hexagonis vel plurium laterum compoſitos exhibere , vaſorum exilium propaginibus ſingulos appenſos, & propriâ circumambiente membrana inveſtitos , atque continuatis per transverſum membranoſis nexibus colligatos ; quam ipſam Epatis conformationem ſicuti *Malpighius* pluribus argumentis confirmavit , ita rudi etiam oculo quilibet conſpiciet , dummodo enchiriſin ab *Excellentiſſimo Dn. D. Bohnio*, Anatomico nulli ſecundo, in *Circul. Anatom. Phyſiolog. Progymn. XVII. p.* 261, propoſitam imitetur , Epar ſcilicet in aquâ calida maceret, ſimulque aquæ tepidæ per Venam portæ injectione ad albedinem usque idem eluat. Gaudet verò inſuper *Epar vaſis adductoriis* & *abductoriis*: *adductoria* ſunt *Vena Portæ* & *arteriæ Cœliacæ ramus dexter*, ut & *nervorum ſurculi à pari vago* dimiſſi. *Abductoria* ſunt, *vaſa lymphatica, biliaria*, & *veſiculæ felleæ radices propriæ*, eruditè deſcriptæ & tùm rationibus, quàm experimentis demonſtratæ à *Celeberrimo Bohnio l.c. pag.* 265. & 266. Porrò (quod ad affectus noſtri noticiam adjicere juvabit) *ſedem* ſuam ſub diaphragmate in *dextro hypochoudrio* obtinet *Epar*, atque ibidem *duobus* firmatur *ligamentis*, quorum *unum latum*, transverſim per totam convexam jecinoris ſuperficiem excurrens, quin in ipſam ſeſe

altiùs

altius inſinuans ſubſtantiam, ab uſu *ſuſpenſorium* dictum, Epar tum diaphragmati, tum mucronatæ cartilagini annectit; *alterum teres* & *rotundum* è *fiſſurâ* erumpens, atque *Venæ Umbilicali*, occluſâ cavitate in ligamentum poſt partum degeneranti, ortum ſuum debens, Epar cum *umbilico* ita jungit, ne diaphragmatis motum impediat, vel in ſupino decubitu ſurſum relabatur. Plura de *vaſorum* intrà *Epatis ſubſtantiam diſtributione*, atque *uſu*, addere in præſentiarum non vacat, præſertim cùm anno abhinc ſuperiori ſub *Præſidio* & *Manuductione* VIRI NOBILISSIMI EXCELLENTISSIMI, atque EXPERIENTISSIMI DN. D. JOH. MAUR. HOFFMANNI, *Chemiæ & Anatomiæ Profeſſoris longè Celeberrimi, Patroni & Fautoris mei ſumi, & Præceptoris hactenus fideliſſimi*, (cui plurima, quæ ſcio, in acceptis referre debeo, & referam, dum ſpiritus hos regit artus,) *in Diſputatione publica de Venâ Portæ* eadem diſtinctè propoſuerim, quò etiam B. L. ablego.

VI.

Sed nunc ad materiam præſentis Diſputationis pertractandam revertor, cui cùm ſimiles obſervationes hiſce diebus offenderim, earum binas hûc etiam afferre placet. Nimirum *Heinricus à Möinichen in Epiſt.* quadam ad *Th. Barthol.* (vid. *hujus Epiſt. Medic. Cent.* 3. *Epiſt.* 1.) *Romæ Anno* 1659. 27. *Septembr. exaratâ* ſcripſit: *Cœleſtinum Cœleſtini Cortonæ degentem in muliere quadragenariâ, quæ ſæpius pepererat, male ob ſuppreſſionem menſium pro gravidâ fruſtra habitâ, Epar nuper inveniſſe* 40. *librarum pondere.* Sic & *Joh. Georg. Schenckius L.* 3. *obſ. rar. de Liene obſ.* 9. ex *Georgio Garnero* refert, *hepar demortui cujusdam XI. libras ponderâſſe*; hoc igitur proximè acceſſit pondere ſuo noſtro hepati, cujus in præloquio mentio facta fuit, XII.

libras

libras cum dimidiâ adæquanti. Confer. *Ephemerid. Naturæ Curioſor. Decur. II. Anni II. Obſervat. LXXI. annexum Scholion, & Decuriæ ejusdem, anni non ita pridem editi VI. obſ. CCIII.*

VII.

Visâ parte affectâ ordo requirit, ut *Cauſarum* aggrediar ſcrutinium, quas in *proximam*, *antecedentes*, & *procatarcticas* ad exemplum Doctorum in arte Medicâ diſpeſcere placet. *Proximam* ſtatuo *lympham pituitoſo-melancholicam*, ſive accuratiùs loquendo, *particulis indigeſtis, viſcoſis, ſalinis acidis ac tartareis coagulativis* ſcatentem, talis enim dum intra meatus glanduloſorum acinorum epatis ſubſiſtit, ſubſiſtendo magis magisq; incraſſatur, hinc lympham recentem cum ſanguine jugiter advenientem in motu ſuo quoque intercipit, ut hinc neceſſariò dein pori & meatus in dictis acinis infarcti undique diſtendantur, ſicque Epatis moles univerſa conſequenter in præternaturalem magnitudinem expandatur. Eandem cauſam, aliis etſi verbis, videtur comprobare *Platerus*, quando Scirrhum epatis non ab aliis humoribus excrementiis, ſed ab ipſo ſucco nutricio craſſiori proficiſci autumat, vid. *Prax. Tom. III. p.* 199; lympha etenim, in quantum particulis chyloſis perfuſa eſt, ſucci nutrientis titulum quoq; meretur; ne dicam lymphã ſanguine priorem in primâ conceptione non ſolùm exiſtere, & ex eâ nutrimentum primis ſtaminib' machinæ corporeæ apponi; ſed etiã juxta multos recentiores Medicos partibus ſolidis formatis & perfectis extra uterum alimoniam ab eâdem ſuggeri: ὁμόψηφος eſt *Exc. Bohnius in fine progymn. XIII. Circul. Anat. Phyſiolog. p.* 205. ita diſſerens: *Sanguini immixtus latex ſeroſus hujus potiſſimam partem conſtituit*, *i. e. præter lympham*

maſſa

maſſa ſanguinea pauciores moleculas posſidet, imò lympha ſanguine prior in primâ conceptione exiſtit, adeoq; hujus forſan author & productor primus appellari poſſet. Solidis demum partibus rorulentum exiſtit reſtaurativum, & alimonia ſolitaria (ne ſpirituum animalium materiam tangam) donec depoſitis in ſanguine particulis ſulphureo ſalinis, in membris ſolidis ſubſtantiâ gelatinosâ, in priſtinam puritatem homogeneitatemque ſeſe vindicet hoc fluidum animale.

VIII.

Antecedens cauſa obvenit tùm in *eâdem lymphâ vitiosâ*, in reliquâ maſsâ ſanguineâ contentâ, & cum hâc per *Venam Portæ* ad *Epar* tendente, tùm in *bile ſegniori, ſpiſſiori,* & *glutinosâ*, vel *calculosâ*, lymphæ chyloſæ in inteſtinis lentorem non ſatis emendante, quin ejusdem ut & ſanguinis particulas magis inviſcante, tùm in *ſucco Pancreatico* præter naturam *acido* vel *auſtero*, lympham ad coagulum ſubeundum diſponente. Sub hunc cenſum porrò venit *cachexia* univerſalis totius corporis *pituitoſa* vel *melancholica*, aut *particulare vitium acinorũ glanduloſorum* epatis, à *pororum ampliore aperturâ* vel *fibrarum nimiâ laxitate*, utrâque vel ab *ortu* primo tali, vel per *cauſas* varias demum introductâ, proveniens: Nec reticendi ſunt *Icterus*, *inflãmatio*, aliique *Epatis morbi* prægreſſi.

IX.

Conferunt verò ulteriùs ad Scirrhi Epatis γένεσιν morbificum ſymbolum *Cauſæ procatarcticæ* in *rerum nonnaturalium* Medicis dictarum ſerie paſſim occurrentes.

X.

Et *aër* quidem, quem pro biolychnii noſtri ſuſtentatione perpetim ſuſcipere & admittere cogimur, anſam noſtro malo præbet, vel quando *fervidior* humores vitales

 nimi-

nimiùm exagitat, & particularum ſpirituoſarum volatilium exceſſivam diſcuſſionem efficit, unde particulæ remanentes craſſiores vectore idoneo quaſi deſtitutæ, uti in aliis viſceribus colatoriis, ita in Epatis cribro poris anguſtioribus prædito ſubſiſtunt & condenſantur; vel quando idem *acido* ex effluviis terraqueis *ſolaribus* aut *lunaribus* ſuſcepto inquinatus lympham cum ſanguine ad coagulum diſponit; vel quando *repentinâ* ſui ex calido in frigidum *mutatione* ſtagnationi humorum ſuppetias fert.

XI.

Poſt aërem *cibi*, quorum altera quaſi ab illo nobis impendet neceſſitas, uti aliorum morborum, ita ſcirrhi hepatis peſſimi ſæpè exiſtunt authores, & *quantitate*, & *qualitate*, & *multiplici varietate*, & *tempore* incongruo nocivi. *Quantitate*, dum in tantâ aſſumuntur, quantæ diſſolvendæ liquor gaſtricus impar eſt, ut inde *cruditas viſcoſo-acida* non poſſit nõ in chylo & lymphâ oriri. *Qualitate*; quando vitioſi, lenti, craſſi, crudi, ſale conditi, fumo indurati, acidi, aſſumuntur. *Multiplici varietate*, unde chylus emergit πολύμορφος, particulis minùs miſcibilibus perfuſus, facilè intra viſcerum meatus ſubſiſtentibus. *Tempore incongruò*, quando nondum peractâ concoctione novi cibi ingeruntur, unde fœcunda plurium malorum ſcirrhique noſtri mater cruditas prodit.

XII.

Potulenta non minùs in culpâ ſunt, ubi particulis ſcatent *terreis*, *tartareis*, *fæculentis*, *acidis*, cujusmodi ſunt *vinum* recens adhuc, minusque ſpirituoſum, *vinum* item *multo tartaro* abundans, *muſta* quævis per fermentationem nondum repurgata; præprimis verò *aquæ ſabuloſæ* quales v. g. *in Valeſiâ* ſcaturiunt, quæ morbos gignunt in-

colis

colis endemios, *ſtrumas* dictos, *ſcirrhorum* ſpecies, uti enim noſter *ſcirrhus epatis* acinos, ſic *ſcrophulæ colli glandulas* occupant, non minùs *aquæ paludoſæ* noxiæ cenſendæ ſunt, plurimis enim impuritatibus limoſis ſcatent, intra hepatis aliorumque viſcerum anguſtias remanentibus.

XXIII.

Somnum ac *quietem*, *vigilias* & *motum*, ſi excedant, maximè nocere, *Hipp. teſtatur aph. 3. ſect. 2. Somnus*, inquiens, & *vigiliæ, utraque ſi immoderata ſint*, *malum.* Vti verò ſomnus nimius peccat, particulas actu jamjam lentas viſcidiores reddens, ſic quoque cum quiete eſt comparatum, etenim *capiunt vitium nî moveantur aquæ.* Et ceu vigiliæ nimiæ ſpiritus conſumunt, pari ratione motus incongruus eosdem diſſipat, ſpirituoſis autem abſumtis particulis *lympha ſtagnationi* & *coagulationi* admodum obnoxia evadit.

XIV.

Excreta & *retenta* inter cauſas affectus noſtri procatarcticas jure quoque recenſentur: ſive enim *nimia* eveniat humorum *retinendorum excretio*, v. g. in *alvi fluxu nimio*, in *copioſiore urinæ ſecretione*, in profuſiori *ſudatione*, & *menſium fluxu largiori &c.* ſive *excernendorum* fiat *præternaturalis retentio*, uti v. g. in *alvi adſtrictione* acidum in corpore accumulante, vel in *hæmorrhoidum menſiumque ſuppreſſione &c. &c.* utrobique *ſcirrho* occaſio ſubminiſtratur, dum ibi quidem ſpirituoſarum ſanguinis & lymphæ particularum exceſſivum obtingit diſpendium, unde eorundem humorum reliquiæ vappeſcere incipiunt, & deficiente vi elaſticâ ſegniùs moventur, ac conſequenter facilè intra Epatis impeditiſſimas vias ſubſiſtunt; *hîc*

verò excrementitiæ & heterogeneæ in M.S. redundantes portiones fæculentæ lympham coagulationi obnoxiam reddunt.

XV.

Nec indicta relinquenda ſunt *animi pathemata* vehementiora, quibus ſpiritus animales labefactantur, his verò labefactatis lymphæ ſpirituaſcentia & activitas ſimul deperditur, craſis laudabilis pervertitur, ut hepatis ſcirrho inducendo ipſa habilis evadat.

XVI.

Cauſis *procatarcticis* demum annumeranda reſtant Medicamenta, in prægreſsâ quandoque *Epatis inflammatione* applicata, validiora *digerentia* ac *reſolventia*, quæ ſubtiliores materiæ impactæ partes evocant, craſſiores verò relinqvunt: hinc hæ ſucceſſu temporis vi caloris magis incraſſantur, ſiccantur, tandemque prorſus indurantur: Non abſimili modo in culpâ eſſe poteſt nimius *refrigerantium* & *repellentium* remediorum uſus, lympham epaticam incraſſando, & calorem vitalem per ſanguinis coagulationem ſupprimendo.

XVII.

Abſoluto *Cauſarum* examine ad *Signorum* contemplationem me accingo, primò de *Diagnoſticis* locuturus. Patet itaque ſcirrhus hepatis ex aliquali, præſertim ab initio, *dextri hypochondrii dolore*, vel potiùs *gravitatis ſenſu*, quem duplici de causâ oriri ſtatuo: (1.) Scilicet ob nervum à glandulis aliquo modo preſſum, (2.) ob membranam epar inveſtientem, ut & partes vicinas ſenſu præditas ab adauctâ ejusdem mole preſſoriâ diſtentas: Cognoſcitur inſuper idem ſcirrhus ex *reſpiratione difficili*, non tam propter diaphragmatis motum liberum ab Epatis graviori pondere nimiâque magnitudine impeditum, quàm

pro-

propter veſiculas pulmonales à diaphragmate, propter epar amplius ſpatium expoſcens nimiùm ſuperiora verſus propulſo, coarctatas, & communem cauſam, lympham ſcilicet vitioſam ſimilem intra veſiculas pulmonales quoque collectam. Sunt quidem nonnulli, qui à ſolâ hepatis cum diaphragmate connexione dictam reſpirationis difficultatem provenire putant, at illius connexionem reſpirationem non lædere ſolam, quin potius magnitudinem auctam, facilè probari poterit: nam in inſpiratione diaphragmate deorſum vergente potius illius tendentiam juvat pondus appenſum, neque in exſpiratione, dum fornicatam figuram reaſſumere vult, illi eſt impedimento, gravitatem enim pluralitas & latitudo ligamentorum non intendit, ſed ad ejusdem alleviationem maximè confert, dein diſſectorum cadavera id probant, quorum diaphragma hepati erat connexum, ſine reſpirationis tamen in vitâ diſpendio. Adhæc ſcirrhi hepatis judicium deſumere licet ex *duritie* & *renitentiâ*, quæ *tactu* percipitur in *hypochondriô dextro*, præſertim ſi abdomen ſit gracile pinguedinis ferè expers, itemque ſi æger ſtet erectus, vel ſi inclinet in latus dextrum, non decumbat ſupinus, tum quippe non niſi preſſu animadverti ſcirrhus poteſt. Porrò ægri *decubitus* in *dextrum latus* eſt *facilior*, in *ſiniſtrum gravior*, in hoc namque ſi decumbat, ſcirrhoſum epar veluti moles quædam ac pondus in ventriculum incumbit illumque premit. *Pulſus* notatur *tardior* à viſcidiori ſanguinis ſubſtantiâ, ſanguis namque viſcidior non tàm promptè ex corde in arteriarum canales impelli poteſt. *Appetitus* obſervatur *depravatus*, à portionibus liquoris gaſtrici viſcoſis lentore ſuo fibrillas nerveas ventriculi, & cumprimis orificii ſiniſtri, involventibus. *Alvus*

obſtructa concurrit, tùm ob pituitæ inteſtinalis æmulam glutinoſitatem, tùm ob bilis deficientem ſtimulum. Accedit *corporis* & præſertim *faciei decoloratio*, dum pallet, livet, aut alio defœdatur colore; ſupervenit quibusdam *macies* & *inflatio* corporis *cachectica*. In fœminis ſcirrho laborantibus inſuper *menſium obſtructio* & *mammarum intumeſcentia* concurrit, ille à ſanguinis viſciditate oſcula vaſorum uterinorum obſtruente, hæc à lymphâ glandulas mammarum obturante. Sed de *ſignis diagnoſticis* hæc dicta ſufficiant.

XIIX.

Circa *Prognoſin* tria notanda occurrunt: (1) *Qualis ſit morbi futurus eventus?* (2) *Quomodo futurus?* (3) *Quo tempore ſit futurus?* Quoad *primum ratione cauſæ peccantis*, ſi ſcirrhus ſit incipiens, ſi lymphæ ſubſiſtentis minor peccet copia, aut coagulatio non adeò fixa invaluerit, ut medicamentorum vis facilè penetrare, particularum arctiorem compagem discontinuare, easque viſcidas licet adhuc incidere poſſit, ſalutis ſpem facere licet: Contrà ſi ſcirrhus ſit inveteratus, confirmatus, ſummumque attigerit perfectionis gradum, omnem quia eludit medicamentorum vim, pro incurabili habendus eſt: *Ratione partis affectæ*, ſi fibræ glandularum nimis fuerint extenſæ, ita ut ſui contractione lympham vitioſam ſubſiſtentem eliminare nequeant, eventus exitioſus omnino prædici debet. *Ratione* demum *corporis* ſcirrhô correpti, ſi illud firmâ aliàs gaviſum ſit valetudine, & medicamentorum uſum facilè admittat, curatio deſiderata ſperanda eſt, nulla contra, ſi corpori debili ſcirrhus ſuperveniat, ubi caloris vitalis activitas pro medicamentorum actuatione neceſſaria deficit.

XIX.

Quoad *ſecundum, quomodo morbi ſit futurus eventus?* ſciendum, ſcirrhum hepatis graviorem in *atrophiam* & tandem *hydropem* terminari, eundem ad *ſuppurationem* perductum facilè in *cancrum* abire: *atrophia* enim impeditam lymphæ chyloſæ ex Epate non ſolùm, ſed ex glandulis meſenterii aliis ſimul plerumque induratis, ad cor & indè ad reliquas partes nutriendas, interceptam diſtributionem neceſſariò ſequitur: *hydrops* ruptis à tenacitate ac glutinoſitate lymphæ vaſculis teneris, hincque ejusdem provenienti effuſioni, ſuccedit. *Suppuratio* facta *cancrum* accerſit, propter acidum in lympha intercepta delitescens, acrimoniam malignam arſenicalem per longiorem moram acquirens.

XX.

Quoad tertium, quo tempore ſit morbi futurus eventus? Si ſit *ſcirrhus recens*, diu non durat, & facilè breviqúe temporis ſpatio curatur, lympha namque peccans reſolvi & extra corporis pomœria adhuc eliminari medicamentis idoneis poteſt; ſi autem *ſcirrhus* ſit *inveteratus* duritiemq; acquiſiverit inſignem, inemendabile malum fore chronicum, ipsâ etiam experientiâ teſte, nullus ambiget.

XXI.

Atque hactenus *Modum generationis ſcirrhi* ex cauſis propriis deduxi, ſubnexis ſignis notatu dignis: nunc agedum gradum promovebo ad ejusdem *Modum ſolutionis* vel *Curationem*: quæ quidem tribus ſequentibus circumſcripta eſt *indicationibus*. 1. *Vt Cauſæ futuræ procatarcticæ ſcirrhi epatis per decentem rerum nonnaturalium uſum præcaveantur.* 2. *Cauſæ antecedentes emendentur, evacuentur, & prohibeantur, quòminus in cauſam proximam morbifi-*

bificam abeant. 3. *Cauſa proxima, ſimulque morbus tanquam effectus, tollatur.*

XXII.

Indicationis. Diæta legitima à Medico ſubordinanda, eaque hunc in modum præſcribenda eſt. *Aër* ſit purus & moderatè calidus, isque vel naturâ, vel arte factus. *Cibi* ſumantur evchymi facilisque concoctionis, in modicâ quantitate tamen capiendi, vitentur verò omnes particulis acidis, viſcidis, terreſtribus, glutinoſis conſtantes. *Panis* ſit bene coctus & ritè fermentatus. *Juſcula* exhibeantur *rad. aperient. herb. ſcolopendr. epat. nobil. fragar. chærefol. petroſelin. borrag. &c.* alterata; *Potus* ſit *vinum* partium tenuium, neutiquam craſſum novellum aut fæculentiis tartareis multis refertum. Caveant autem præprimis ſibi ægroti ab *aquis* impuris *ſalebroſis* vel *ſabuloſis*. *Motus* & *quies* moderatè inſtituantur, quamvis motus juſto tempore quieti ſemper præferri debeat. *Somnus & vigiliæ* ſe mutuò, ex lege & ordine naturæ conveniente, excipiant. *Excreta* & *retenta* à mediocritatis & temperamenti normâ nec excedant, nec deficiant; *alvus* autem aperta ſervetur tum per cibos humectando lubricantes & abſtergentes, tùm per *enemata* ex *emollientibus* & *aperientibus* ſimplicibus parata. Demum inter *animi pathemata*, humorum vitalium vigorem deprimentia, mœror, triſtitia, curæque graviores tradantur protervis in mare creticum portanda ventis, & ægri animus ad hilaritatem componatur. Summa *diætæ* expreſſa legitur in aureâ illa Phocylidis regulâ:

Μέτρῳ μὲν φαγεῖν, καὶ πιεῖν, καὶ μυθολογένειν,
Πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίη δ' ἀλεεινή.

Moderatè cibum potumq; ſumas & loquaris,
Modus omnium optimus eſt, exceſſus autem vitandus eſt.

XXIII.

XXIII.

Indicationi II. proſpiciunt *medicamenta humores viſcoſos, pituitoſos, ſalinos acidos, ac tartareos coagulativos, præparantia, evacuantia*, & *alterantia* : *Præparantia* vel *digeſtiva* hîc profutura eſſe poterint, *tartarus vitriolatus, cremor tartari chalybeatus* , *arcanum duplicat. Mynſ. arcan. tartari Noric. terra foliata tartari &c.*

Evacuantia ſunt *vomitoria, purgantia* , *diaphoretica*, & *diuretica. &c: Vomitoria* quidem, ſi ventriculus ſaburrâ vitiosâ animadvertatur aggravatus, & ægri diſpoſitio, viriumque ratio illa permittat, uſurpentur, e. g. *Tartarus emet. Mynſicht. Aq. bened. Rulandi, Oxyſacch. emet. Ludovici, Syrupus emet. Salæ &c.*

Purgantia autem pro impuritatibus humorum evacuandis exhibeantur talia , quæ ſimul humores viſcoſos attenuandi atq; colliquandi ſingulari pollent facultate e.g. *Pulv. diaſen. Montagnan. mercurius dulcis* , *Infuſ. fol. ſenæ cum aqua cichor. vel tarax. & ſtimulo ſalino abſterſivo, pilul. tartar. Bontii, de fumar. pil. ſpadanæ Eligmanni, de am̄oniaco Quercetan. &c. Lazarus Riverius Prax. Medic. lib. XI. c. V.* ſequentes *pilulas* ad ſcirrhum emolliendum mirabilis dicit eſſe efficaciæ. ℞. *Aloës opt. & gummi ammon. in aceto ſoluti, & trajecti per ſetaceum , atque iterum inſpiſſati ãã ℥ß. mercurii dulc. ʒj. cum oxymelle ſquillitic. F. Maſſa pilul. de quâ capiatur ʒß. quatuor horas ante prandium ſingulis diebus , per* 20. *aut* 30. *dies.*

Diaphoretica humores viſcoſos fundentia, attenuentia, & *educentia* multùm emolumenti hûc afferent, viz. *Decoctum C. C. C. raſp. Raſur. lign. juniperi, ſaſſafras. guajaci cum ſem. fœniculi* paratum; *eſſentia lignorum, tinctura bezoard. Michaël. ſpiritus theriac. camphoratus, ſalia fumar. card. be-*

 ned.

ned. abſinthii, & *lixiva* quævis, tùm *ſalia volatilia, tartari, C. C. eboris*, *alcalinis abſorbentibus* in juſtâ proportione combinanda; quorum vim hîc ſalutarem æmulabuntur *Diuretica*, inprimis *ſpiritus aperitiv. Penot. ſpiritus ſalis armoniaci aniſatus, tinctura tartari, millepedes præparati, ſal volat. ſuccini*, & plura alia ex ſcriptoribus materiæ Medicæ petenda.

XXIV.

Indicationi III. opem ſuggerunt *lympham vitioſam intra hepatis glanduloſos acinos coagulatam reſolventia*, uti ſunt: *Rad* 5. *aperient. enul. ari, imperator. cichor. tarax. chelid. major. Herb. menth. rosmar. agrimon. ſcolopendr. abſinth. card. bened. cuſcuta, fragar. fumar. marrub. Fl. geniſt. Summit. centaur. min. ſem. naſturt. cochleariæ, dauci, Bacc. juniper.* &c. cum quibus *Apozemata* vel *Vina medicata* pro lubitu confici poterint. Singularem quoque efficaciam pro eodem ſcopo exſerunt *martialia* remedia, *crocus martis aperitivus*, *mars ſolubilis Williſii*, *tinctura martis aperitiva Zwelferi vel Ludovici*, *eſſentia martis* cum *vino malvatico* vel *ſucco pomorum borsdorfianor.* parata, *flor. ſalis armoniaci martiales &c.* Plura ex *chalybe* producta *medicamenta* leg. apud *River. prax. Lib. XI. c.* 3.

XXV.

Sed nec negligendus eſt pro *ſcirrho* hepatis *emolliendo* & *reſolvendo remediorum externorum* uſus: Eapropter epatis regioni applicetur *Cerat. de ammon.* Empl. *ad ſcirrhoſas durities Excell. D. D. Hoffmanni Senioris, Patroni & Præceptoris mei omni obſervantiæ cultu devenerandi*, Empl. *malacticum Spectat. Dn. Decani*, Empl. *de meliloto*, de *mucilaginibus*, de *cicuta*, vel inungatur *Ung. dialth. ol. amygd. amar. lil. albor. abſinth. cappar. chamæmel. &c.*

pro

pro majori penetratione additis *oleis deſtillatis, carvi, terebinthin. chamæmel. abſinthii, juniperi &c., axungia anſeris, gallinæ, anatis, &c.* Vel parentur *cataplaſmata* & *fomenta* epati admovenda, *ex rad. alth. bryon. lil. alb. fol. malv. branc. urſin. violar. fragar. parietar. abſinth. agrimon. flor. chamæmel. melilot. ſambuc. hyperic. ſem. lini, fœnugr. &c.* in *aquâ* decoctis, vel jubeatur æger inſidere *balneo aquæ dulcis*, cui infuſum ſit *decoctum* modo adductorum *ſimplicium* in *lacte* factum.

XXVI.

Sed nunc Plato quieſcere jubet, utrum autem Lector benevolus Catone hoc contentus eſſe velit, arbitrio ejus relinquo: Contentum autem omnino foreſpero, ſi ætatem meam juvenilem, obſequium meliora monentibus promptum, & quotidie plura addiſcendi cupiditatem reſpexerit. Quod reliquum eſt DEO T. O. M. pro conceſsâ hactenus ſtudiis conatibusq; meis ſingulari gratiâ ex humillimo corde maximas fundo gratias, utque ſupremus idem omnium rerum arbiter inpoſterum ſaluberrimam mortalium ſervandorum artem me magis magisque feliciter excolere, hinc exercere faciat, ſupplex rogo.

Sit nomen Domini benedictum in ſecula!

Errata potiora, quæ propter feſtinationem nimiam irrepſerunt, B. L. ita corrigat: In Præfatione pag. 4. lin. 9 pro hypochondrii ſiniſtri leg. dextri; pag. 6. lin. 23. poſt abductoria ſunt, add. Venæ cavæ ſurculi; pag. 13. lin. 16. poſt verba diaphragma epati, add. latius & pluribus juſto vinculis; pag. 14. lin. 7. pro ille leg. illa &c.

Doctri-

DOctrinam non prima negant, non ultima donant
Tempora, ſed felix Divâ data ſorte facultas
Ingenii, mentisq́ue animi ſolertia pernix
Tempora prima capit ſibi amica, atq; ultima ſperat
Frugifera. Ingenii vis & miracula mentis
Jamdum AYRERE Tibi, lætè vernante juventâ,
Conceſſa à Superis doctrinæ divite pectus
Cultu exornârunt, plus ultrà Palladis artes
Æternæ æternas pete, ſpondent Numina Muſæ,
Inter Phæbeas hederam Tibi ſerpere laurus.

Bonis ſe applicans
Nobiliſs. DN. Doctorandum ſalvere, & res porrò omnes proſperè gerere vovet & ominatur

Joh. Maur. Hoffmann. D. P. P.
& Facult. Medic. h. t. Decanus.